

COMMISSION DE LA
CONSTITUTION ET DU
RENOUVEAU INSTITUTIONNEL

COMMISSIE VOOR GRONDWET
EN INSTITUTIONELE
VERNIEUWING

du

van

MERCREDI 28 SEPTEMBRE 2022

WOENSDAG 28 SEPTEMBER 2022

Après-midi

Namiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 06 et présidée par Mme Özlem Özen.
De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.06 uur en voorgezeten door mevrouw Özlem Özen.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 **Samengevoegde vragen van**

- Barbara Pas aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw) over "De stand van zaken met betrekking tot institutionele hervormingen inzake de gezondheidszorg" (55029873C)
- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democrat. Vernieuwing) over "De stand van zaken met betrekking tot institutionele hervormingen inzake de gezondheidszorg" (55029874C)
- Barbara Pas aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw) over "De stand van zaken met betrekking tot de institutionele hervormingen" (55029875C)
- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democrat. Vernieuwing) over "De stand van zaken met betrekking tot de institutionele hervormingen" (55029876C)

01 **Questions jointes de**

- Barbara Pas à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture) sur "L'état d'avancement des réformes institutionnelles en matière de soins de santé" (55029873C)
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles et Renouveau démocr.) sur "L'état d'avancement des réformes institutionnelles en matière de soins de santé" (55029874C)
- Barbara Pas à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture) sur "L'état d'avancement des réformes institutionnelles" (55029875C)
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles et Renouveau démocr.) sur "L'état d'avancement des réformes institutionnelles" (55029876C)

01.01 **Barbara Pas** (VB): Ik verwijs naar mijn ingediende vragen, mevrouw de voorzitter.

Het regeerakkoord bevat een aantal eerder vage bepalingen over het opstellen van wetteksten in het kader van institutionele hervormingen.

Maar daarnaast bevat het regeerakkoord op dat vlak ook een heel concreet engagement, met name inzake de verdere communautarisering van de gezondheidszorg. Dat zou dus nog deze legislatuur moeten gebeuren.

Is het nog steeds de ambitie van de regering om daar werk van te maken tijdens deze legislatuur en zo ja, wat is de stand van zaken ter zake, rekening houdend met het feit dat de legislatuur al een stuk over de helft is?

Op welke wijze denkt zij de oppositie daarbij te betrekken, gelet op het gebrek aan een meerderheid in de Nederlandse taalgroep en aan een tweederdemeerderheid in hoofde van de meerderheid?

Het regeerakkoord bevat zoals bekend een aantal bepalingen die betrekking hebben op institutionele hervormingen of op de voorbereiding daarvan.

In commissie van 29 juni mochten wij van minister Verlinden vernemen dat in het kernkabinet van 19 januari en 11 februari – inmiddels zowat 7 maanden geleden – afspraken waren gemaakt over methode en timing.

Wat methode betreft mochten werd ons meegedeeld dat er daarover eerst contacten zijn gelegd met de vicepremiers.

Wat de timing betreft, zijn er naar verluidt wel afspraken gemaakt, maar daarover mochten we nog niets vernemen.

We zijn nu dus meer dan 7 maanden verder en wij zijn dan ook benieuwd naar de stand van zaken op dit vlak.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de institutionele hervormingen? Hoever staat het met de contacten met de vicepremiers? Hoe vaak en wanneer zijn die hierover al samengekomen? Welke thema's staan er op de agenda? Wat wordt er ter zake eigenlijk van de vicepremiers verwacht dat zij bespreken of beslissen? En wat heeft dat tot op heden opgeleverd? Wat zijn de knelpunten om hierin vooruitgang te boeken, gelet op de bepalingen uit het regeerakkoord?

Wat is de timing van deze contacten? Wanneer dienen die volgens de timing afgesproken in de kern van 19 januari en 11 februari te worden afgerond?

Wat is de volgende stap in de methode, na de gesprekken onder de vicepremiers?

En hoe zit het met de in het regeerakkoord aangekondigde contacten met de oppositie om een 2/3e meerderheid en een meerderheid in de Nederlandse taalgroep te bekomen?

01.02 Minister **Annelies Verlinden**: Mevrouw de voorzitter, collega Pas, de consultatierondes met de vicepremiers over de implementatie en de uitvoering van de passages over de staatshervorming van het regeerakkoord, zijn intussen afgerond. De consultaties van de voorbije maanden waren intensief. Er werd overleg gepleegd met de vicepremiers over zowel de institutionele hervormingen in het algemeen, met alle thema's die daarbij aan bod kunnen komen, als over het thema gezondheidszorg in het bijzonder.

De bedoeling van die consultatierondes was de voorstellen van de betrokken vicepremiers te horen en verder te bespreken in het kader van de uitvoering van het regeerakkoord op het vlak van institutionele hervormingen. Ik heb vastgesteld dat dit met de ene gesprekspartner diepgaander is verlopen dan met de andere, en zelf had ik mogelijk liever verder gestaan in dit dossier. Onderhandelen doet men echter niet alleen. De staatshervorming is een complexe aangelegenheid, zodat onderhandelingen daarover lang duren. Bovendien blijft de uitvoering van het regeerakkoord op dat punt de verantwoordelijkheid van de hele regering.

Voor de komende periode bestaat de volgende stap er mijns inziens in om met de premier en de voltallige regering af te spreken hoe we verder aan de slag kunnen met de resultaten van de consultatieronde. Daarbij zullen ook de rapporten van de thematische werkgroepen, zodra die bezorgd zijn aan het Overlegcomité, meegenomen worden in de politieke besprekingen.

Ik herinner eraan dat de ambtelijke thematische werkgroepen ermee belast zijn een geïntegreerd rapport op te stellen over een aantal vragen in verband met de bevoegdheidsverdeling, die het Overlegcomité op 24 november 2021 heeft bepaald. Bij de opstelling ervan wordt rekening gehouden met de input van zowel de federale als de gemeenschaps- en gewestelijke administraties. We zullen een aantal probleempunten identificeren en bespreken. Daarnaast zullen we een aantal mogelijke pistes aanreiken die verder kunnen worden onderzocht en waarover kan worden onderhandeld op het politieke niveau.

De werkzaamheden van de thematische werkgroep Gezondheidszorg zijn intussen afgerond. Zoals vermeld, kunnen uit het rapport van die werkgroep vandaag geen concrete conclusies of beslissingen worden afgeleid met het oog op de vormgeving van de toekomstige staatshervorming, maar zal verder politiek overleg moeten uitwijzen hoe dat dossier verder wordt aangepakt. Ik bevestig uitdrukkelijk dat het nog altijd mijn ambitie is, alsook die van mijn partij, om het regeerakkoord op dat punt uit te voeren.

Ten slotte zullen we te gepasten tijde de nodige contacten leggen om parlementaire steun te vinden om de vereiste meerderheden voor die beslissing inzake institutionele hervormingen te implementeren.

01.03 Barbara Pas (VB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik word niet veel wijzer van uw antwoord. De consultatieronde die u zeven maanden geleden – na de indiening van mijn vraag acht maanden geleden – hebt aangekondigd, is afgerond. U verklaart dat de ene consultatie al wat diepgaander was dan de andere. Ik kan me er iets bij voorstellen, maar wat meer uitleg zou meer duidelijkheid scheppen.

Ik geloof dat het inderdaad uw ambitie is om dat punt nog tijdens deze regeerperiode uit te voeren. Ik moet evenwel vaststellen dat er zeer weinig schot in de zaak komt. U verklaart dat u met de voltallige regering zult afspreken hoe men verder aan de slag zal gaan met de resultaten van de consultatieronde. Dat was exact mijn vraag: wat zijn de volgende stappen en wat is het tijdschema? Daarop heb ik geen antwoord gekregen.

Ik onthoud dat er tot op heden geen concrete conclusies zijn. Ik hoop dat ze zeer binnenkort in uw beleidsnota zullen staan, want de tijd die deze regering rest om die nog uit te voeren wordt steeds korter.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 **Samengevoegde vragen van**

- Sander Loones aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De verwerking van de resultaten van de burgerbevraging" (55029800C)

- Sander Loones aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De verwerking van de resultaten van de burgerbevraging" (55029801C)

- Barbara Pas aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De technische fiches in het kader van het dialoogplatform" (55029877C)

- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De technische fiches in het kader van het dialoogplatform" (55029878C)

- Barbara Pas aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De stand van zaken van de thematische werkgroepen in het kader van het dialoogplatform" (55029879C)

- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De stand van zaken van de thematische werkgroepen in het kader van het dialoogplatform" (55029880C)

- Barbara Pas aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De verwerking van de gegevens van de burgerbevraging" (55029881C)

- Barbara Pas aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De verwerking van de gegevens van de burgerbevraging" (55029882C)

- François De Smet aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De verwerking van de resultaten van de burgerbevraging 'Een land voor de toekomst'" (55030538C)

- Kristof Calvo aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De stand van zaken met betrekking tot de verwerking van de online bevraging" (55030598C)

02 **Questions jointes de**

- Sander Loones à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Le traitement des résultats de la consultation citoyenne" (55029800C)

- Sander Loones à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Le traitement des résultats de la consultation citoyenne" (55029801C)

- Barbara Pas à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Les fiches techniques dans le cadre de la plateforme de dialogue" (55029877C)

- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Les fiches techniques dans le cadre de la plateforme de dialogue" (55029878C)
- Barbara Pas à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "L'état d'avancement des groupes de travail thématiques dans le cadre de la plateforme de dialogue" (55029879C)
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "L'état d'avancement des groupes de travail thématiques dans le cadre de la plateforme de dialogue" (55029880C)
- Barbara Pas à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Le traitement des données issues de la consultation citoyenne" (55029881C)
- Barbara Pas à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Le traitement des données issues de la consultation citoyenne" (55029882C)
- François De Smet à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Le traitement des résultats de la consultation citoyenne "Un pays pour demain"" (55030538C)
- Kristof Calvo à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Le point sur le traitement de l'enquête en ligne" (55030598C)

02.01 **Barbara Pas** (VB): Mevrouw de minister, mijnheer de minister, ten eerste heb ik er de voorbije jaren bij het secretariaat van de gemengde commissie Kamer-Senaat ter evaluatie van de staatsvormingen herhaaldelijk op moeten aandringen om de technische fiches te verkrijgen. Uiteindelijk hebben we ze van alle administraties gekregen, met uitzondering van de Franse Gemeenschap.

Ik heb die fiches, die zowel omvangrijke als beperktere knelpunten oplistten, met veel interesse doorgenomen. Soms is een grondwetswijziging of een wijziging van bijzondere of gewone wetten nodig om ze op te lossen en in sommige gevallen volstaat een gewone administratieve ingreep.

Heeft de administratie van de Franse Gemeenschap die fiches ondertussen al opgesteld? Indien ja, bent u daarvan in het bezit? Kunnen wij die dan ook krijgen? Het zou immers mooi zijn in een parlementaire democratie als wij daar ook zicht op hebben.

Mijn belangrijkste vraag is of de regering iets – al dan niet partieel – zal doen aan de knelpunten die in die fiches werden geïdentificeerd. Er zijn er immers bij die eenvoudig, op korte termijn en met enige goede wil kunnen worden opgelost. Zal er dus concreet werk worden gemaakt van een oplossing voor de knelpunten die in de fiches werden geïdentificeerd?

Ten tweede werden in het kader van het dialoogplatform thematische werkgroepen opgericht, bestaande uit personeelsleden van de administraties van de diverse entiteiten, eventueel aangevuld met vertegenwoordigers van de bevoegde vakministers.

Ook die werkgroepen hebben tot taak meegekregen om onder andere knelpunten en conflicten in de huidige bevoegdheidsverdeling te identificeren en oplossingen en verbeteringen voor te stellen.

In een antwoord op mijn vraag van voor het zomerreces konden we vernemen dat enkel de werkgroep Lokale Besturen toen zijn verslag al had ingediend. Vier andere werkgroepen zouden het in juli afleveren; voor de twee overige werkgroepen zou dat pas in oktober het geval zijn. Normaal gezien hadden ze allemaal tegen 31 mei een rapport moeten opstellen. Daarom vraag ik nu een stand van zaken.

Hebben de vier werkgroepen waarvan gezegd werd dat ze hun werkzaamheden intussen ook afgerond zouden hebben en die tegen juli hun rapport zouden inleveren, dat intussen gedaan? Wat zijn de bevindingen van elk van die werkgroepen?

Kunnen we de rapporten en verslagen van de vergaderingen integraal bezorgd krijgen? Die zijn immers bedoeld voor verder politiek gebruik. Worden ze omwille van de transparantie aan de parlementsleden bezorgd?

Zitten de overige twee werkgroepen op schema? Daarvan werd het verslag beloofd tegen oktober.

Wat zal er, zodra het werk van de werkgroepen is afgerond, nog concreet volgen, hetzij vanuit de

administratie, hetzij vanuit de politiek? Een verslag is één zaak, daar concreet mee aan de slag gaan is nog een andere.

Tot slot kom ik bij mijn derde vraag, over de verwerking van de gegevens van de geweldige burgerbevraging. In de commissievergadering van 29 juni zijn daarover al een heleboel vragen gesteld. Toen mochten wij vernemen dat de opdracht voor de analyse van de bevraging geannuleerd was, omdat de twee ingediende offertes onregelmatig waren. De FOD BOSA schreef daarop een nieuwe opdracht uit, waarvan de offertes op 23 juni werden geopend. De FOD hoopte daar eind juli mee van start te kunnen gaan. Toen werd vooropgesteld dat de opdracht klaar zou moeten zijn op 15 oktober, zodat we in januari 2023 over het eindverslag zouden beschikken.

Ook hier had ik graag een stand van zaken. Ten eerste, welke organisaties dienden een offerte in voor de opdracht? Op welke vlakken werden hun offertes als onregelmatig beschouwd?

Ten tweede, wie schreef in op de nieuwe opdracht? Waren de offertes deze keer wel regelmatig? Aan wie is de opdracht uiteindelijk gegund en op welke gronden?

Hoever staat het met de analyse van de burgerbevraging? Zit men nog steeds op schema, zoals dat ons op 29 juni werd voorgehouden? We vernamen op 29 juni ook dat 35 ideeën werden gemodereerd, waarvan er uiteindelijk zeven werden verwijderd. Kunnen die 35 ideeën, waaronder ook die zeven verwijderde, aan ons worden meegedeeld? Op welke gronden werden die 35 ideeën gemodereerd en, wat die zeven betreft, verwijderd? Op 71.650 antwoorden werden 3.312 ideeën aangehouden. Werden die ideeën integraal verwerkt of zijn er daarvan ook nog gesneuveld?

In het verleden zei u dat de ruwe data openbaar zouden worden gemaakt. Wanneer zal dat gebeuren en waarom is dat nu nog niet mogelijk? Die ruwe data vergen immers geen verdere analyse, dus dat zou snel kunnen. In welke vorm zullen die data openbaar worden gemaakt?

02.02 François De Smet (DéFI): *Monsieur le ministre, ma collègue, Sophie Rohonyi, avait interrogé votre homologue en charge de l'Intérieur, en séance plénière le 9 juin dernier suite à la communication du nombre de participants (19000) à cette consultation en ligne.*

Elle n'avait pas pris ombrage du faible taux de participation à cette consultation en ligne, dont je ne nie pas la pertinence, mais dont au vu de la culture des négociations de réformes institutionnelles en vigueur dans ce pays depuis plus de cinquante ans, on a du mal à croire qu'elle puisse véritablement constituer un socle et une boîte à idées utilisable en vue d'une prochaine réforme de l'Etat, en dépit de tout ce qui pourrait s'y trouver de juste et nécessaire pour assurer un renouveau démocratique.

Lors de cette même séance plénière, la Ministre Verlinden a annoncé que ces résultats seraient compilés et traités par un collège d'experts et ensuite proposés au Gouvernement fédéral au Parlement en vue d'alimenter le débat public belge.

Monsieur le Ministre peut-il me faire savoir:
a. Qu'en est-il dudit rapport?

b. Si le Gouvernement fédéral a déjà défini une méthodologie afin de traiter ce qui sera ressorti de ces recommandations exprimées par les citoyens?

02.03 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mevrouw en mijnheer de minister, het thema van de onlinebevraging komt geregeld terug tijdens de vragen in commissie. De periode van invullen is afgerond. Wij hebben net voor de zomer al de kans gehad om daarover van gedachten te wisselen. U zult echter wel begrijpen dat ik en anderen nieuwsgierig zijn naar de stand van zaken.

Ten eerste, wanneer mogen wij de resultaten verwachten? Er zullen misschien al voorlopige resultaten ter beschikking worden gesteld.

Belangrijker is de vraag op welke manier de resultaten zullen worden gepresenteerd en gebundeld. Het lijkt mij ook interessant te weten op welke manier er zal worden teruggekoppeld naar de deelnemers.

Hoe wordt het Parlement betrokken bij de presentatie en de bespreking van de resultaten? Het zou

bijvoorbeeld niet slecht zijn om dat in onze instelling te doen in samenwerking met de commissie voor Grondwet en Institutionele Vernieuwing.

Ten tweede, zoals ik in mijn vorige vraagstelling al aanhaalde, gaat het bij de onlinebevraging om een experiment, waaruit we dus kunnen leren. Ik ben dan ook benieuwd op welke manier de onlinebevraging zal worden geëvalueerd. Wordt ze formeel geëvalueerd?

Mij lijkt het bijvoorbeeld een goed idee om een formele evaluatie te organiseren door het wetenschappelijk begeleidingscomité. Desgevallend zou de evaluatie met verbeterpunten en leerpunten voor toekomstige processen ook kunnen worden opgenomen in het resultatenrapport.

Ten slotte, over het vervolg heb ik een vraag die veeleer een vraag is aan onszelf, aan onze instelling, aan de Kamervoorzitster, aan de Kamercommissie en aan de voorzitter van de Kamercommissie. Hoe ziet men het vervolg? Welk vervolg mogen wij nog verwachten?

Ik dring er bij u op aan om onze commissie te gebruiken om er nogmaals uw ambitie en verwachtingen uit te spreken. Ik kan u immers vertellen dat er op dat vlak in de Kamer weinig of geen vooruitgang wordt geboekt. U hebt het wetsontwerp betreffende de wettelijke basis van de loting voor gemengde panels en burgerpanels opgemaakt, maar voor de rest is het hier op het ogenblik totale stilstand en stilte, wat ik heel erg betreurt.

Wat is dus uw visie op het vervolg? Bent u het met mij eens dat het vervolg iets actiever mag zijn dan wat wij voorlopig in de Kamer kunnen vaststellen?

02.04 David Clarinval, ministre: Madame la présidente, mesdames et messieurs les députés, chers collègues, plusieurs questions m'ont été adressées au sujet de la plate-forme en ligne "Un pays pour demain".

Je voudrais commencer par rassurer M. De Smet. Cette commission a fait le point chaque mois - et non pas uniquement lors de la séance plénière du 9 juin - sur les travaux et la méthodologie du traitement des données. Je rappellerai ici l'essentiel, en apportant quelques éléments neufs.

Pour le moment, toutes les contributions sont en train d'être examinées par le prestataire chargé de l'analyse sémantique.

Deze opdracht valt onder de verantwoordelijkheid van de FOD BOSA, DG Digitale Transformatie, dus onder de bevoegdheid van staatssecretaris Michel. De volgende informatie werd mij meegedeeld door de FOD BOSA. Twee ondernemingen hebben een offerte ingediend voor de initiële opdracht M1134, met betrekking tot de semantische analyse van de bijdragen. Die twee ondernemingen zijn Textgain en sprl Belighted.

De onderneming Textgain werd gevraagd enkele preciseringen te geven over de ingediende offerte. In het antwoord van Textgain stelde FOD BOSA een essentiële wijziging vast van de oorspronkelijke offerte, met een wijziging van een van de voorgestelde profielen. Bijgevolg werd de offerte substantieel onregelmatig en nietig verklaard door de FOD BOSA.

Het bestek vermeldde dat het extra team voorgesteld door de inschrijver geen gelijkaardige profielen mocht bevatten als het voorgestelde basisteam. In de offerte voor het extra team werd door sprl Belighted een profiel voorgesteld dat overeenkwam met een profiel uit het basisteam. Bijgevolg werd de offerte substantieel onregelmatig verklaard door de FOD BOSA.

Daarop werd dus een nieuwe opdracht M1134bis gelanceerd. Die twee ondernemingen hebben een nieuwe offerte ingediend in het kader van de opdracht. De offerte van Textgain is niet voorbij het selectiestadium geraakt. Op basis van de selectiecriteria in het bestek werd immers vastgesteld dat de offerte het minimum niet behaalde van ten minste twee duidelijke en relevante referentieopdrachten voor gelijkaardige diensten. De offerte kon dus niet worden geselecteerd.

De offerte van sprl Belighted werd geselecteerd en regelmatig verklaard. Die offerte werd geëvalueerd door de FOD BOSA op basis van de gunningscriteria in het bestek.

De FOD BOSA heeft mijn collega en mijzelf erover geïnformeerd dat opdracht M1134bis met betrekking tot de semantische analyse werd gegund op 10 augustus 2022 aan de firma Belighted, die zijn opdracht kon

beginnen op 16 augustus 2022. De opdracht werd gegund voor een geraamd bedrag van 363.605 euro, inclusief btw.

De gekozen offerte van Belighted voorziet in een uitvoeringstermijn van tien weken. De opdracht moet dus zijn beëindigd tegen 25 oktober 2022, of tien weken na het begin van de opdracht. In het bestek voorzag de FOD BOSA drie *deliverables* voor de opdracht inzake de semantische analyse: ten eerste, een samenvattend verslag van de bijdragen, met inbegrip van de presentatie ervan, opgesteld in het Nederlands en het Frans; ten tweede, de terbeschikkingstelling van de geannoteerde datasetlabels en de datavisualisatietool, die beschikbaar zal moeten blijven gedurende 24 maanden vanaf de datum waarop toegang tot de tool werd gegeven door de opdrachtnemer en de opleiding 'bijstand voor de configuratie en voor het gebruik van de visualisatietool'; ten derde, de terbeschikkingstelling van alle documentatie, gedetailleerde methodologieën en/of informatie die toelaten het resultaat van het gebruikte verwerkingsalgoritme of de gebruikte verwerkingsalgoritmen te reproduceren om de transparantie van de methode te garanderen.

Mijnheer Calvo, de dienstverlener van M1146, met andere woorden de professoren en specialisten die de inhoud van het platform hebben opgesteld, zullen, zodra de semantische analyse voltooid is, een verslag opstellen waarin de aanbevelingen en de bijdragen van de burgers worden geconsolideerd. Dat verslag zal publiek gemaakt worden in de loop van januari 2023 en zal worden bezorgd aan de federale regering, het Parlement en de politieke partijen. De FOD BOSA is ook vna plan om een nieuwsbrief te sturen naar alle participanten die dat hebben toegestaan, om hen op de hoogte te brengen van de publicatie van het eindverslag.

In verband met de moderatie die werd toegepast op het onlineplatform door de FOD BOSA, werden 35 van de ideeën die zichtbaar waren voor het publiek voor moderatie gemeld. Van die 35 werden er 28 niet verwijderd, omdat zij niet indruisten tegen de gebruiksvoorwaarden of het moderatiecharter. Ze kunnen dus nog steeds worden geraadpleegd op het platform 'Een land voor de toekomst', net zoals alle andere voorgestelde ideeën.

De zeven andere, resterende publicaties werden *gedepubliceerd*, omdat ze het moderatiecharter niet respecteerden. Dat werd gevalideerd door het wetenschappelijk comité. Van die zeven berichten kwamen er drie van dezelfde auteur, met dezelfde boodschap. Ik kan u de geschrapte inhoud tonen.

Ten slotte, zoals reeds werd toegelicht in de commissie heeft de regering zich ertoe verbonden om alle bijdragen publiek te maken en te delen in open data. Zo zullen alle burgers daartoe toegang hebben na de overhandiging van het eindverslag.

Mijnheer Calvo, met betrekking tot de evaluatie van deze oefening, werd er overeengekomen dat het wetenschappelijk comité na afloop van het proces een verslag zal opstellen over de regelmatigheid en de authenticiteit van het proces. Het zal daarover communiceren aan de ministers van Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing.

Bovendien heb ik, naast de vragen over het onlineplatform, ook specifiekere vragen gekregen over de administratieve fiches en de stand van zaken van de thematische werkgroepen.

Met betrekking tot de fiches die werden ingevuld door alle administraties, werden deze opgesteld door de administraties van de Franse Gemeenschap bezorgd aan het secretariaat van de commissie op 8 september jongstleden. In de feiten waren die fiches al gekend in maart, maar was er een vertraging in de verzending ervan naar het secretariaat van de commissie door de diensten van de Franse Gemeenschap.

Over het gevolg dat moet worden gegeven aan die fiches kan ik u geruststellen, mevrouw Pas. Ze zullen natuurlijk niet in de vuilnisbak verdwijnen. Enerzijds hebben ze dienst gedaan, of doen ze nog steeds dienst, om de werkzaamheden en de discussies van de thematische werkgroepen te voeden. Anderzijds, zoals we al herhaaldelijk hebben gezegd in deze commissie, zijn ze bestemd om de politieke dialoog te voeden.

Wat de vragen over de thematische werkgroepen betreft, kan ik u zeggen dat de werkgroepen Lokale Besturen, Mobiliteit en Vervoer, Klimaat en Energie en Volksgezondheid hun definitieve verslag hebben uitgebracht. Voor de andere thematische werkgroepen, namelijk Arbeidsmarktbeleid, Justitie en Justitiehuis en Fiscaliteit, zijn de werkzaamheden nog aan de gang of in de afrondingsfase.

In het algemeen, en omdat dit gevraagd werd in de notificatie van het Overlegcomité van 24 november 2021, hebben de conclusies van die werkgroepen tot doel om een reeks aandachtspunten te inventariseren en te onderstrepen in de bevoegdheidsverdeling. De werkzaamheden van de taskforce zijn bestemd voor het Overlegcomité, dat ook op de hoogte moet worden gebracht van de conclusies en het gevolg dat eraan gegeven kan worden.

02.05 Barbara Pas (VB): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik noteer dat de fiches van de Franse Gemeenschap op 8 september aan het secretariaat van de gemengde commissie zijn bezorgd. Ik zal mij op risico van stalking nog maar eens tot dat secretariaat wenden om daarin inzage te krijgen. Zo kunnen we die fiches ook analyseren.

Op de belangrijkste vraag daarover, namelijk of er ingegrepen zal worden op de zaken die in die fiches gedistilleerd werden, kwam jammer genoeg geen antwoord.

We verwachten nog een verslag van de thematische werkgroepen Arbeidsmarktbeleid, Justitie en Financiën. Dat zijn niet de minst belangrijke. Ik verneem dat ze in de afrondingsfase zitten, maar het zou wel mooi geweest zijn als u een timing had gegeven.

In de politiek zijn de termen 'afronden' en 'onverwijld' zeer relatief. Het zou mooi zijn mochten we een concrete timing krijgen. Ook wat de gegevens van de burgerbevraging betreft, zullen we blijkbaar nog een tijdje geduldig moeten wachten op de resultaten van de analyses. Nu we een vicepremier hebben die bevoegd is voor Institutionele Hervormingen, hoop ik dat er eindelijk, na jaren ter plaatse trappelen, enige versnelling komt in de institutionele dossiers.

La **présidente**: M. De Smet m'a fait savoir qu'il n'avait pas de réplique. Il a dû se rendre dans une autre commission pour d'autres questions.

02.06 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dank u voor uw uitgebreide antwoord, mijnheer de vicepremier. U bracht belangrijk nieuws met de aankondiging dat de resultaten in de loop van januari worden verwacht. Dat betekent dat de planning nog wat verandert. Ik ben zeer benieuwd naar de resultaten.

Op mijn vraag over de evaluatie antwoordde u dat het wetenschappelijk begeleidingscomité zich zal buigen over de regelmatigheid ervan. Ik denk dat een diepgaandere evaluatie wel gepast is en dat het nuttig is die te formaliseren. Aangezien zo'n onlinebevraging voor het eerst werd georganiseerd, zou het een goed idee zijn om een aantal verbeterpunten te inventariseren. Er werd eerder al aangehaald dat de looptijd van de bevraging nogal kort was en dat het nuttig was om die tekortkomingen te noteren. Ik dring er dus op aan om de onlinebevraging formeel te laten evalueren door het begeleidingscomité, zowel op het vlak van de regelmatigheid, de inhoudelijke organisatie als het opzet.

Ten slotte is er ook goed nieuws. Door de vertraging heeft de Kamer meer tijd om wakker te schieten. Voor januari hebben we nog enkele maanden de tijd om invulling te geven aan het vervolg. Ik denk daarbij aan de gemengde commissies met burgerpanels, waarvoor de regering een wetsontwerp zal indienen. Er moet ook een wijziging van het Reglement in het Parlement worden besproken en goedgekeurd. Op dit ogenblik zijn die er nog niet. Sinds het aantreden van de regering-De Croo heeft er zelfs nog geen enkele degelijke vergadering van de commissie voor het Reglement plaatsgevonden. Zo is het natuurlijk moeilijk om reglementswijzigingen goed te keuren.

Mevrouw de voorzitter, ook in deze commissie moet er dringend een gesprek worden opgestart over hoe we verder zullen werken, na de presentatie van de resultaten van de onlinebevraging. Het is immers altijd de bedoeling geweest dat die onlinebevraging slechts een deel van het volledige traject zou zijn. Het is tijd dat de Kamer zijn deelopdracht in dat traject ernstig begint te nemen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 Questions jointes de

- **Sofie Merckx à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Le suivi du nouveau rapport du GRECO" (55030590C)**
- **Kristof Calvo à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "Les recommandations du GRECO" (55030612C)**

03 **Samengevoegde vragen van**

- **Sofie Merckx aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De opvolging van het nieuwe GRECO-verslag" (55030590C)**
- **Kristof Calvo aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De GRECO-aanbevelingen" (55030612C)**

03.01 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, uit het tussentijdse conformiteitsverslag van de GRECO of Group of States against Corruption van de Raad van Europa, uitbracht op 12 september 2022, bleek dat op het vlak van de preventie van corruptie bij parlementsleden België geen vooruitgang heeft geboekt. Wij krijgen echt slechte punten. Zo staan wij in 2021 op de achttiende plaats van de Corruption Perceptions Index, die internationaal wordt vastgelegd. Wij kwamen na landen als Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en Duitsland.

Het rapport haalt onder andere aan dat er nog steeds geen register is waarin de geschenken aan parlementsleden worden genoteerd. Dat is er wel in Nederland.

Een ander pijnpunt is dat het lobbyregister in de Kamer voor contacten tussen parlementsleden en derden – dat gaat over lobbywerk – een lege doos is. Er wordt niet vermeld welke concrete contacten er plaatsvonden, noch wat de invloed is op een wetsvoorstel of wetsontwerp.

Daarnaast wordt aangegeven dat de vermogensaangifte van parlementsleden nog steeds geheim is in België. Die wordt niet openbaar gemaakt, noch gepubliceerd. Op dat vlak zijn wij dus een slechte leerling. Volgens de cijfers van de Wereldbank uit 2017 is het in 70 % van de landen uit Europa en Azië bij wet verplicht om een vermogensaangifte publiek te maken. Voor de OESO-landen met een hoog inkomen is dat cijfer van openbaarmaking zelfs 97 %.

De recente polemiek rond het salaris van staatssecretaris Mathieu Michel is een teken aan de wand dat de burger het vermogen van zijn politici wil kennen. Hij mag dat ook weten.

Wat is de stand van zaken?

Wat zult u concreet doen om de situatie te verbeteren?

03.02 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, mijnheer de minister, er is een nieuw rapport van de GRECO. Dat rapport is steevast een belangrijke inspiratiebron en zorgt vaak voor belangrijk huiswerk, zowel voor de regering als voor het Parlement.

Ik vind het gepast om u naar aanleiding van de publicatie te ondervragen over de lessen die u uit het rapport trekt, de to do's die u daaruit meeneemt en de initiatieven die wij eventueel mogen verwachten.

Het rapport is een belangrijke inspiratiebron, niet alleen voor de regering en voor u als bevoegd minister, maar ook voor het Parlement. Ik zie alvast een lichtpuntje. Ik kon uit het rapport afleiden dat de regering op de vragen over het lobbyregister, over de contacten tussen politici en lobbyisten, verwees naar het hangende wetsvoorstel van onze fractie over de uitbreiding van het lobbyregister tot de regeringsleden en over het waterdicht maken ervan.

Het is onze ambitie om op dat vlak op relatief korte termijn stappen vooruit te zetten en ik dank de regering dat zij naar dat wetsvoorstel verwijst. Daarnaast vraag ik mij af welke andere plannen u hebt naar aanleiding van het GRECO-rapport.

03.03 Minister Annelies Verlinden: Collega's, uw vragen betreffen het derde tussentijdse conformiteitsverslag van de GRECO in de vierde evaluatiecyclus, dat gaat over preventie van corruptie bij parlementsleden, rechters en procureurs.

Uiteraard heb ik de aanbevelingen van de GRECO en zijn jongste verslag gelezen. Ik denk dat de verantwoordelijkheid voor het volgen van die aanbevelingen in de eerste plaats bij het Parlement ligt en niet bij de regering, maar uiteraard wil de regering daaraan meewerken en dat faciliteren waar ze dat kan.

De werkgroep Politieke Partijen heeft onlangs het lobbyregister geëvalueerd. Ik hoop dat het Parlement gevolg kan geven aan die evaluatie. In het regeerakkoord zijn daarover een aantal afspraken gemaakt. Met

het oog op de transparantie moeten we daar verder mee gaan.

Inzake de opmerkingen over het geschenkenregister lijkt het logisch dat het Parlement zelf het initiatief neemt in het kader van de deontologische code van de parlementsleden. Op die manier kan alvast een antwoord worden gegeven op een aantal aanbevelingen of vragen van de GRECO.

De uitvoering van de aanbevelingen komt in de eerste plaats aan het Parlement toe. Daarnaast stelt u terecht dat de verslagen van de GRECO een belangrijke inspiratiebron kunnen vormen voor de regering. Het overleg tussen de bevoegde ministers, waaronder minister Clarinval en de eerste minister, over de uitvoering van de aanbevelingen die de GRECO aan België bezorgt in het kader van de vijfde evaluatiecyclus, die gaat over de voorkoming van corruptie en de bevordering van integriteit binnen de centrale regeringen en de politiediensten, is nog altijd aan de gang. Het is en blijft onze intentie om spoedig een gecoördineerd initiatief te nemen over die verschillende onderwerpen, met inbegrip van de uitbreiding van een deontologisch kader voor kabinetsmedewerkers, met het oog op het volgende evaluatieverslag van de GRECO.

De aanbeveling van de GRECO in paragraaf 36 ten aanzien van de kabinetsmedewerkers werd daadwerkelijk gevolgd. Dat betekent dat de namen en de functies van alle medewerkers van de ministers en de staatssecretarissen van de federale regering intussen zijn gepubliceerd op de openbare portaal belgium.be. Die lijst wordt conform de aanbeveling van de GRECO ook regelmatig geactualiseerd.

03.04 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, volgens u komt het initiatief vooral het Parlement toe, maar de vivaldiregering wou toch een nieuwe politieke cultuur tot stand te brengen?

Hoe dan ook, uw oproep valt niet in dovemansoren. De PVDA heeft twee wetsvoorstellen waarvan de agendering in de commissie hier werd gevraagd. Het eerste gaat over het lobbywerk. Het lobbyregister is eigenlijk gewoon een lijst van personen die aangegeven zijn als lobbyist in de Kamer, maar er staat helemaal niet in met wie die personen contact hebben gehad en over welk onderwerp. Dat moet natuurlijk duidelijk zijn, net zoals wie wanneer met wie contacten had over wetgevend werk en wetswijzigingen.

U bent niet dieper ingegaan op de aanbeveling over transparantie inzake de vermogens van politici met mandaten. Het is erg dat dat in België nog altijd niet transparant is, terwijl dat in veel andere landen wel openbaar is. Wij hopen dat de PVDA zal worden gevolgd met haar wetsvoorstel ter zake.

03.05 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): U lijstte de al genomen en op stapel staande initiatieven om tegemoet te komen aan de aanbevelingen in verband met de organisatie van de uitvoerende macht al op en stelt terecht dat de uitvoering van een aantal belangrijke aanbevelingen aan het Parlement toekomt.

Wat het lobbyregister betreft, moet het een en ander toch worden genuanceerd. De versie zoals we die vandaag kennen, is het resultaat van de werkzaamheden van de werkgroep Politieke Vernieuwing in de vorige legislatuur. Eigenlijk bestond toen al de vraag in de Kamer om het lobbyregister uit te breiden naar de uitvoerende macht. De toenmalige regering is daar niet op ingegaan. Vandaag zou dat helemaal anders moeten zijn. U zegt immers terecht dat die ambities zijn opgenomen in het regeerakkoord. Die ambities zijn ook opgenomen in het wetsvoorstel dat de Ecolo-Groenfractie heeft ingediend, mede geïnspireerd door de evaluatie in de werkgroep Politieke Partijen. Hopelijk kunnen we voor en achter de schermen op de nodige politieke steun rekenen vanuit de regering om dat wetsvoorstel te doen landen. Het is een engagement dat we opgenomen hebben in het regeerakkoord. Het is ook een vraag van de GRECO. Het zou dus goed zijn als we daarin samen stappen vooruit zetten, zodat u bij het volgende rapport van de GRECO minder vragen hebt om te beantwoorden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.50 uur.
La réunion publique de commission est levée à 14 h 50.*